

3

4

Praha 12. července 2018

5

Návrh: verze 2.0

6 Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) v rámci svých kompetencí měří
7 a vyhodnocuje vybrané parametry datových sítí. Měření a vyhodnocování vybraných
8 parametrů sítí elektronických komunikací je v pevných sítích specifikováno v metodickém
9 postupu

10 **Metodika pro měření a vyhodnocení datových parametrů pevných sítí elektronických**
11 **komunikací, verze 2.0, který je zveřejněn a je ze strany ČTÚ uplatňován v případě kontrolních**
12 **měření na pevných sítích.**

13 Měření jsou prováděna pomocí vlastních měřicích zařízení (terminálů) s jasně
14 definovanými parametry, a to v pevných sítích. Použitá měřicí metoda vychází z obecného
15 metodického postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu a standardu ITU-
16 T Y.1564 „Ethernet service activation test methodology“.

17

I. Úvod

18 Účelem tohoto dokumentu (dále jen „Metodika“) je popsat a sjednotit postup pro měření
19 a vyhodnocování datových parametrů pevných či semi-pevných (FWA) sítí elektronických
20 komunikací, a to z hlediska přístupu koncového uživatele k službě přístupu k síti internet,
21 popřípadě i k dalším službám. Metodika navazuje především na dokumenty Stanovení
22 základních parametrů a měření kvality služby přístupu k internetu, Vyjádření Českého
23 telekomunikačního úřadu k vybraným otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským
24 pravidlům síťové neutrality a dále na metodický postup Měření datových parametrů sítí pomocí
25 TCP protokolu a standard ITU-T Y.1564 včetně technické specifikace MEF 23.1. Metodika
26 dále upřesňuje konkrétní postupy měření a následné vyhodnocení naměřených hodnot.

27 Nutnou podmínkou pro měření a vyhodnocení datových parametrů pevných sítí
28 elektronických komunikací je dostupnost síťových zdrojů (IP adres, portů, služeb) a s tím
29 související transparentnosti síťových tras (v souladu se síťovou neutralitou).

30 Dokument plně respektuje nebo bere na vědomí mezinárodní doporučení IETF RFC
31 1191, RFC 1981, RFC 2544, RFC 2681, RFC 2697, RFC 2923, RFC 3393, RC 4443, RFC
32 4656, RFC 4821, RFC 4898, RFC 5136, RFC 5357 a RFC 7323, dále mezinárodní standardy
33 ITU-T Y.1563 a Y. 1564 včetně technických specifikací MEF 10.1 a 23.1.

34

35

II. Vymezení měřicích stran a přenosové trasy

36

1. Měřicí server

37 Měřicím serverem (MS) nazýváme měřicí stranu, která v případě sestupného směru
38 poskytuje opačné straně služby (data) na vyžádání. Měřicí server je obecně zařízení připojené
39 k síti internet v definovaném bodě. Měřicí server by měl mít dostatečný výkon a nezávislost
40 datového připojení tak, aby byla zajištěna dostatečná prostupnost a garance datových
41 parametrů, a to i v případě vícenásobného připojení měřicích zařízení v jeden okamžik. Měřicí
42 server je součástí Měřicího systému elektronických komunikací (dále jen „MSEK“) pod správou
43 Úřadu.

44

2. Měřicí zařízení (terminál)

45 Měřicím zařízením, terminálem, (MT) nazýváme měřicí stranu, která v případě
46 sestupného směru je ve funkci příjemce služby (dat). Měřicím zařízením se rozumí terminál
47 s příslušným obslužným softwarem, který je schopen provádět měření dle platných
48 metodických postupů Úřadu a jehož výpočetní a síťový výkon je natolik vysoký, že žádným
49 způsobem negativně neovlivňuje výsledky měření. Měřicí zařízení musí být schopno během
50 měřicího procesu sledovat a zaznamenávat základní i rozšířený soubor datových parametrů
51 pevných sítí elektronických komunikací, exportovat je ve standardizovaném formátu vhodném
52 pro strojové či jiné další zpracování a následně umožňovat přenést takto získané naměřené
53 hodnoty do centrálního úložiště MSEK, nebo je uchovat v interní paměti.

54

3. Přenosová trasa

55 Přenosovou trasou (NUT) nazýváme takovou posloupnost přenosových uzlů, kdy mezi
56 každými dvěma po sobě jdoucími přenosovými uzly existuje spojení a zároveň prvním
57 přenosovým uzlem je MT a posledním MS. Měřená síť elektronických komunikací je taková
58 síť, která je součástí přenosové trasy a do které bylo měřicí zařízení (terminál) během měření
59 připojeno.

60

III. Vymezení souboru parametrů

61 Při vymezení souboru parametrů vycházel Úřad především z požadavku na
62 srozumitelnost jednotlivých parametrů z pohledu běžného uživatele služby přístupu k síti
63 internet. Dále přihlédl i ke skutečnosti, které parametry prezentují poskytovatelé služby ve
64 svých nabídkách služby přístupu k internetu s ohledem na Nařízení Evropského parlamentu
65 a Rady (EU) 2015/2120 (dále jen „Nařízení“) a s ním souvisejícím Vyjádření Českého
66 telekomunikačního úřadu k vybraným otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským
67 pravidlům síťové neutrality (smluvní garantování rychlostí stahování a odesílání dat viz čl. 4(1)
68 písm. d) Nařízení).

69 Úřad proto vybral dále uvedené parametry v podobě základního a rozšířeného souboru
70 z možných datových parametrů, doporučených pro sledování různých aspektů kvality služby
71 přístupu k síti internet. Nedílnou součástí je soubor identifikačních parametrů definujících
72 jednoznačným způsobem místo a čas prováděného měření datových parametrů pevných sítí
73 elektronických komunikací včetně informací o měřicím zařízení a měřené službě přístupu k síti
74 internet.

75 1. Soubor základních datových parametrů

76 Úřad se rozhodl z hlediska významu pro běžného uživatele (ve vztahu k běžně
77 uzavíraným účastnickým smlouvám o poskytování služby přístupu k internetu a potřebě
78 srozumitelnosti) pro tři základní datové parametry, které určují kvalitu služby přístupu
79 k internetu, a to vzestupnou propustnost TCP datového toku (upload; TCP aTR_{up}), sestupnou
80 propustnost TCP datového toku (download; TCP aTR_{down}) a zpoždění (Delay(avg)).

81 1.1. Vzestupná propustnost TCP datového toku (upload)

82 Vzestupnou propustnost TCP datového toku (upload), TCP aTR_{up}, si je možné
83 představit jako datovou přenosovou rychlost ve směru od koncového uživatele směrem
84 k poskytovateli služby přístupu k síti internet odpovídající transportní vrstvě modelu ISO/OSI
85 (L 4) a využívající spojově orientovaného protokolu TCP. Proces měření a stanovení
86 vzestupné propustnosti TCP datového toku NUT by měl odpovídat obecnému metodickému
87 postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu, přičemž výslednou hodnotu
88 TCP aTR_{up} můžeme zapsat ve tvaru:

$$89 \quad \text{TCP aTR}_{\text{up}} = \frac{\text{TCP RWND}_{\text{up}} \cdot 8}{\text{Delay}(\text{avg})_{\text{up}}}; [\text{b/s}; \text{B}, \text{s}]. \quad (1)$$

90 1.2. Sestupná propustnost TCP datového toku (download)

91 Sestupnou propustnost TCP datového toku (download), TCP aTR_{down}, si je možné
92 představit jako datovou přenosovou rychlost ve směru od poskytovatele služby přístupu k síti
93 internet směrem ke koncovému uživateli odpovídající transportní vrstvě modelu ISO/OSI (L 4)
94 a využívající spojově orientovaného protokolu TCP. Proces měření a stanovení sestupné
95 propustnosti TCP datového toku NUT by měl odpovídat obecnému metodickému postupu
96 Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu, přičemž výslednou hodnotu
97 TCP aTR_{down} můžeme zapsat ve tvaru:

$$98 \quad \text{TCP aTR}_{\text{down}} = \frac{\text{TCP RWND}_{\text{down}} \cdot 8}{\text{Delay}(\text{avg})_{\text{down}}}; [\text{b/s}; \text{B}, \text{s}]. \quad (2)$$

99 1.3. Zpoždění

100 Zpoždění, Delay, si je možné představit v podobě uplynulé doby mezi odesláním
101 prvního bitu segmentu TCP a příjmem posledního bitu odpovídajícího potvrzení segmentu
102 TCP. Proces měření a stanovení zpoždění NUT by měl odpovídat obecnému metodickému
103 postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu, přičemž výsledná stanovená
104 hodnota zpoždění by měla být definována v podobě Delay(avg), respektive:

$$105 \quad \text{Delay}(\text{avg}) = \frac{1}{t} \sum_{i=0}^{N-1} \text{Delay}_i; [\text{s}; \text{s}, \text{s}], \quad (3)$$

106 kde Delay_i označuje jednotlivé hodnoty Delay, které jsou kontinuálně měřeny s periodou 1 s
107 během daného testu, a parametr t označuje jeho celkovou délku trvání.

108 2. Soubor rozšířených datových parametrů

109 Soubor rozšířených datových parametrů vychází ze souboru základních datových
110 parametrů, který je navíc doplněn o kvalitativní datové parametry, a to vzestupnou informační
111 rychlost (upload; IR_{up}), sestupnou informační rychlost (download; IR_{down}), zpoždění rámců
112 (FD), rozptyl zpoždění rámců (IFDV) a ztrátovost rámců (FLR). Tyto kvalitativní datové
113 parametry jsou obecně úzce spojené s elementární funkčností sítě, a jsou tedy relevantní při
114 aktivační analýze (zátěžovém testu). Na rozdíl od souboru základních datových parametrů,
115 které odpovídají transportní vrstvě modelu ISO/OSI, rozšiřující kvalitativní datové parametry
116 odpovídají spojové vrstvě modelu ISO/OSI a jsou tak úzce spjaty se strukturou ethernetového
117 rámce Ethernet II, přičemž se při samotném měřicím procesu využívá na transportní vrstvě
118 modelu ISO/OSI protokolu UDP. Kvalitativní parametry mohou přinést mimo jiné klíčové

119 informace o schopnosti sítě poskytovat koncovým účastníkům další pokročilé služby, např.
120 služby v reálném čase v podobě IPTV, VoIP apod.

121 2.1. Vzestupná informační rychlost (upload)

122 Vzestupnou informační rychlost (upload), IR_{up} , si je možné představit jako datovou
123 přenosovou rychlost ve směru od koncového uživatele směrem k poskytovateli služby přístupu
124 k síti internet odpovídající spojové vrstvě modelu ISO/OSI (L 2) vycházející přitom ze struktury
125 ethernetového rámce Ethernet II. Proces měření a stanovení vzestupné informační rychlosti
126 (upload) NUT by měl vycházet ze standardu ITU-T Y.1564, tj. měření datové přenosové
127 rychlosti ethernetových rámců začínajících MAC adresou a končících FCS.

128 Maximálně dosažitelná hodnota informační rychlosti IR je limitována maximálním
129 množstvím rámců FPS, které je možné přenést za 1 s, což zapsat ve tvaru:

$$130 \text{ FPS} = \frac{\text{NBR}}{(\text{Preamble} + \text{SFD} + \text{IFG} + \text{MAC SRC} + \text{MAC DST} + 802.1Q (802.1ad) + \text{Ethertyp} + \text{Payload} + \text{FCS}) \cdot 8}; [1/s; b/s, B], \quad (4)$$

131 kde NBR označuje datovou přenosovou rychlost odpovídající fyzické vrstvě modelu ISO/OSI
132 (L 1). Výslednou maximální vzestupnou informační rychlost (upload) můžeme zapsat ve tvaru:

$$133 IR_{up}(\text{max}) = \text{MTU} \cdot 8 \cdot \text{FPS}; [b/s; B, 1/s]. \quad (5)$$

134 2.2. Sestupná informační rychlost (download)

135 Sestupnou informační rychlost (upload), IR_{down} , si je možné představit jako datovou
136 přenosovou rychlost ve směru od poskytovatele služby přístupu k síti internet směrem ke
137 koncovému uživateli odpovídající spojové vrstvě modelu ISO/OSI (L 2) vycházející přitom ze
138 struktury ethernetového rámce Ethernet II. Proces měření a stanovení vzestupné informační
139 rychlosti (upload) NUT by měl vycházet ze standardu ITU-T Y.1564, tj. měření datové
140 přenosové rychlosti ethernetových rámců začínajících MAC adresou a končících FCS.
141 Výslednou maximální sestupnou informační rychlost (download) můžeme zapsat ve tvaru:

$$142 IR_{down}(\text{max}) = \text{MTU} \cdot 8 \cdot \text{FPS}; [b/s; B, 1/s]. \quad (6)$$

143 2.3. Zpoždění rámců

144 Zpoždění rámců, FD, si lze představit jako výsledek měření časového zpoždění NUT
145 mezi odesláním a příjmem ethernetového rámce. Obvykle se jedná o měření typu „round-trip“
146 z důvodu využití synchronizace pouze na straně měřicího zařízení, což odpovídá uplynulé
147 době mezi odesláním prvního bitu rámce od koncového uživatele směrem k poskytovateli
148 služby přístupu k síti internet a příjmem posledního bitu zpětně odeslaného rámce od
149 poskytovatele služby směrem ke koncovému uživateli. Zpoždění rámců (obecně k-tého rámce)
150 typu RTT můžeme také vyjádřit jako:

$$151 FD_k(\text{RTT}) = t_2 - t_1 \leq 2 \cdot T_{\text{max}}; [s; s, s, s], \quad (7)$$

152 kde t_1 představuje čas odeslání prvního bitu k-tého rámce a t_2 představuje čas příjmu
153 posledního bitu stejného k-tého rámce na měřicím zařízení, přičemž T_{max} je maximální
154 hodnota zpoždění rámce, při jejímž překročení je rámec deklarován jako ztracený.

155 2.4. Rozptyl zpoždění rámců

156 Rozptyl zpoždění rámců, IFDV, často označovaný také jako kolísání zpoždění, variace
157 zpoždění nebo jitter, si lze představit jako rozdíl mezi referenčním časem doručení
158 ethernetového rámce (c_k) a jeho skutečným časem doručení (d_k) na straně poskytovatele
159 služby přístupu k síti internet nebo na straně koncového uživatele, tzn. použití „end-to-end“
160 způsobu měření. Rozptyl zpoždění můžeme zapsat ve tvaru:

$$161 \text{ IFDV}_k = |d_k - c_k|; [s; s, s], \quad (8)$$

162 kde $c_k = d_j + \Delta t$, $k > j$ a Δt je interval mezi odesláním j-tého a k-tého ethernetového rámce.

163 2.5. Ztrátovost rámců

164 Ztrátovost rámců, FLR, si lze představit jako poměr všech nedoručených (ztracených)
165 ethernetových rámců k celkovému počtu všech odeslaných ethernetových rámců směrem
166 k poskytovateli služby přístupu k síti internet nebo ke koncovému uživateli, tzn. použití „end-
167 to-end“ způsobu měření. Ztrátovost rámců můžeme zapsat ve tvaru:

$$168 \quad \text{FLR} = \frac{\sum_{n=1}^N L_n}{\sum_{n=1}^N S_n} \cdot 100; [\%; -, -], \quad (9)$$

169 kde L_n představuje n-tý ztracený rámeček a S_n představuje n-tý odeslaný rámeček.

170 **3. Soubor identifikačních parametrů**

171 Soubor identifikačních parametrů jako nedílná součást měřicího procesu definuje
172 jednoznačným způsobem místo a čas prováděného měření datových parametrů pevných sítí
173 elektronických komunikací včetně informací o měřicím terminálu. Soubor identifikačních
174 parametrů obsahuje přesný čas měření, který se dále skládá z data a přesného času zahájení
175 měřicího procesu, přesného času zahájení jednotlivých testů a délky trvání měřicího procesu
176 a jednotlivých testů, včetně přesného času ukončení měřicího procesu, a dále obsahuje
177 přesnou pozici umístění měřicího terminálu, definovanou v podobě GPS souřadnice doplněné
178 případně o konkrétní adresní místo, pokud je jeho označení známo. Tento soubor obsahuje
179 také údaje jednoznačně identifikující měřicí zařízení a měřicí rozhraní, které bylo během
180 procesu měření připojené k měřené pevné síti elektronických komunikací.

181 **3.1. Přesný čas měření**

182 Přesný čas měření obsahuje datum a přesný čas zahájení a ukončení měřicího
183 procesu dle Metodiky včetně přesného času zahájení jednotlivých testů a dále délky trvání
184 celého měřicího procesu včetně jednotlivých testů. Pro určení přesného času je doporučeno
185 použít interního nebo externího GPS modulu použitého měřicího zařízení. Pokud není GPS
186 modul dostupný, lze využít pro určení času vnitřní hodiny měřicího zařízení.

187 Datum provedení měřicího procesu dle Metodiky musí být uvedeno ve formátu DD.
188 měsíc RRRR, například 01. ledna 2018. Požadovaná přesnost uvedení času zahájení
189 a ukončení měřicího procesu, času zahájení jednotlivých testů a délky celého trvání měřicího
190 procesu včetně délky trvání jednotlivých testů, je v sekundách a výsledný údaj musí být
191 uveden ve formátu HH:MM:SS, například 08:03:24.

192 **3.2. Přesná pozice měřicího zařízení**

193 Přesná pozice měřicího zařízení představuje jednoznačně identifikované místo, kde bylo
194 během měřicího procesu dle Metodiky umístěno měřicí zařízení. Pro určení přesné pozice je
195 doporučeno použít interního nebo externího GPS modulu použitého měřicího zařízení. Pokud
196 není GPS modul dostupný, lze zadat polohu měřicího zařízení manuálně. Doporučeno je uvést
197 i konkrétní adresní místo měření, pokud je jeho označení známo.

198 GPS souřadnice musí být uvedeny ve formátu xx.xxxxxxN, yy.yyyyyyyE, například
199 50.1106225N, 14.4996508E. Pokud je označení známo, musí být konkrétní adresní místo
200 měření uvedeno ve formátu Ulice č.p./č.o., PSČ Obec/Město, například Sokolovská 58/219,
201 190 00 Praha.

202 **3.3. Identifikace měřicího zařízení a rozhraní**

203 Identifikace měřicího zařízení a rozhraní představuje soubor údajů jednoznačně
204 identifikující měřicí zařízení v podobě ID chassis MT a ID měřicího modulu MT včetně uvedení
205 měřicího rozhraní, které bylo během procesu měření připojené k měřené síti elektronických
206 komunikací. Je doporučeno, aby bylo uvedeno i ID chassis MS a ID měřicího modulu MS pro
207 jednoznačné identifikování celého měřicího řetězce.

208 Součástí těchto údajů je i název měřené technologie a název měřené služby přístupu
209 k síti internet, název poskytovatele, jeho sídlo včetně údaje IČO a také údaje vycházející

210 z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 (dále jen „Nařízení“) a s ním
211 souvisejícím Vyjádření Českého telekomunikačního úřadu k vybraným otázkám přístupu
212 k otevřenému internetu a evropským pravidlům síťové neutrality (smluvní garantování rychlostí
213 stahování a odesílání dat viz čl. 4(1) písm. d) Nařízení).

214

IV. Postup měření

215 Tato část definuje techniky měření datových parametrů pevných sítí elektronických
216 komunikací tak, aby bylo možné ověřit reálnou, případně maximálně dosažitelnou hodnotu.
217 Techniky měřicího procesu se liší podle toho, jaký soubor datových parametrů má být sledován
218 z hlediska různých aspektů kvality služby přístupu k síti internet, respektive jestli se jedná
219 o základní nebo rozšířený soubor datových parametrů.

220 Jelikož měření datových parametrů pevných sítí elektronických komunikací je obecně
221 podmíněno správnou funkčností prvních čtyř vrstev modelu ISO/OSI, tj. od fyzické až po
222 transportní vrstvu, je před samotným zahájením měření zapotřebí se ujistit a ověřit funkčnost,
223 kapacitu přenosové trasy a další parametry na druhé a zejména na třetí vrstvě modelu
224 ISO/OSI. Doporučené kroky před zahájením měřicího procesu jsou následující:

- 225 • Základní ověření, např. pomocí dostupných testovacích nástrojů, které mohou naznačit
226 očekávané hodnoty. Pro stanovení parametrů daného měření je doporučeno ověřit
227 programem pro zachytávání paketů, např. Wireshark, co se skutečně na síťovém
228 rozhraní odehrává (jaké je skutečné TCP RWND, zda dochází k opakovaným přenosům
229 paketů a zda nedochází v průběhu přenosu k vyčerpání TCP RWND, apod.).
- 230 • Ověření, zda nedochází k prioritizaci provozu na základě IP adresy standardních
231 (všeobecně známých) měřicích serverů. Je tedy vhodné provést prvotní měření
232 propustnosti TCP datového toku vůči referenčním měřicím serverům.
- 233 • Vhodným postupem je i ověření plnění síťové neutrality, tzn. ověření, zda nedochází
234 k prioritizaci provozu některé služby. V tomto případě zda např. nedochází k prioritizaci
235 portů, které vyžadují větší kapacitu přenosové trasy. Speciálním případem může být
236 prioritizace portů, které využívají měřicí zařízení (terminály). V tomto případě by
237 samozřejmě byly výsledky značně zkresleny.
- 238 • V případě vysoké pravděpodobnosti, že vědomě dochází k prioritizaci provozu směrem
239 ke standardním měřicím serverům, ať už na základě IP adresy, či portu, je nutné
240 provést srovnávací měření dle výše uvedených bodů. Pokud se výsledky standardního
241 a srovnávacího měření budou značně lišit, je nutné tuto skutečnost příslušně uvést ve
242 výsledcích měření.
- 243 • Je vhodné provést doplňující, indikační, měření prostřednictvím veřejně dostupného
244 nástroje pro měření aktuální kvality služeb přístupu k internetu, např. NetMetr (měřicí
245 server v rámci MSEK).

246 1. Měřicí nástroje

247 Existuje několik měřicích nástrojů, které jsou schopny provádět měření souboru
248 základních i rozšířených datových parametrů vymezených v Metodice. Tyto měřicí nástroje
249 musí být implementovány na každou ze dvou měřicích stran, kdy se jedna chová jako klient
250 a druhá jako server. Měřicí nástroj musí umožňovat výběr měřicí techniky, tj. měřicího procesu
251 dle metodického postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu vycházejícího
252 z doporučení IETF RFC 6349, jehož výstupem je soubor základních datových parametrů, nebo
253 měřicího procesu vycházejícího ze standardu ITU-T Y.1564, jehož výstupem jsou rozšiřující
254 datové parametry vymezené v Metodice včetně postupu měření.

255 Je nutné vzít v potaz výkon obou měřicích stran tak, aby nedocházelo k degradaci
256 měření. Z důvodu kvalitativního vývoje služby přístupu k síti internet je požadováno, aby
257 součástí měřicího nástroje bylo rozhraní umožňující provádět měření do maximální rychlosti

258 NBR ≤ 1000 Mb/s (na straně měřicího serveru až do NBR ≤ 10 Gb/s). Z důvodů výkonové
259 náročnosti měřících procesů zvolených nástrojů při měření datových parametrů s rychlostí
260 NBR > 100 Mb/s je doporučeno využít měřicí nástroje s dedikovaným hardwarem. V případě
261 využití technologie koncového uživatele, např. při indikativním měření, je vždy potřeba brát na
262 vědomí nominální výkon zařízení, zatížení běžnými aplikacemi i stáří zařízení. V těchto
263 případech se může stát, že i měření rychlostí NBR ≈ 50 Mb/s může být nad možností dané
264 technologie koncového uživatele.

265 2. Sekvence měření

266 Postup a sekvence měření, resp. měřicí proces jako celek, jsou odlišné pro případ, kdy
267 je prováděno měření pouze souboru základních nebo rozšířených datových parametrů.

268 V případě, kdy je prováděno měření pouze souboru základních datových parametrů, tj.
269 vzestupné propustnosti TCP datového toku (upload; TCP aTR_{up}), sestupné propustnosti TCP
270 datového toku (download; TCP aTR_{down}) a zpoždění (Delay (avg)), odpovídá měřicí proces
271 metodickému postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu.

272 V případě, kdy je prováděno měření souboru rozšířených datových parametrů, je
273 doplněn soubor základních datových parametrů o kvalitativní datové parametry, a to
274 vzestupnou informační rychlost (upload; IR_{up}), sestupnou informační rychlost (download;
275 IR_{down}), zpoždění rámců (FD), rozptyl zpoždění rámců (IFDV) a ztrátovost rámců (FLR),
276 nicméně svojí strukturou takto definovaný měřicí proces vychází opět z metodického postupu
277 Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu.

278 2.1. Měření souboru rozšířených datových parametrů

279 Měření v pevných sítích elektronických komunikací z hlediska umístění měřicího
280 zařízení (terminálu) odpovídá stacionárnímu měření. Pro všechna měření ve stacionárním
281 bodě je doporučeno provádět opakovaná měření s dostatečnou časovou a provozní diverzitou.

282 Je doporučeno provádět tři hlavní, nezávislé, měření včetně dodržení dostatečné
283 časové diverzity, tzn. minimálně jedno měření v provozní špičce a minimálně jedno měření
284 mimo provozní špičku. Vzhledem k časové náročnosti procesu měření rozšířeného souboru
285 datových parametrů je přípustné provést všechny tři hlavní měření v provozní špičce v případě
286 stávajících pevných sítí elektronických komunikací (zatížené pevné sítě), v případě nově
287 vybudovaných pevných sítí elektronických komunikací (nezatížené pevné sítě) je možné
288 provádět všechny tři hlavní měření i mimo provozní špičku.

289 Jedno měření by nemělo přesáhnout časový rámec 20 minut, ve kterém proběhne
290 sekvence 3 testů (základní, basic test, dále jen „testB“) dle metodického postupu Měření
291 datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu vycházejícího z doporučení IETF RFC 6439
292 a 1 testu (doplňující, complementary test, dále jen „testC“) dle standardu ITU-T Y.1564. Jeden
293 testB musí garantovat délku měření propustnosti TCP datového toku v intervalu:

$$294 \quad 60 \text{ s} < T_{\text{TCP}} < 120 \text{ s}, \quad (10)$$

295 přičemž za doporučenou hodnotu délky měření propustnosti TCP datového toku lze považovat
296 $T_{\text{TCP}} = 90$ s. Důvodem tohoto stanovení je detekce velké opakující se odchylky od běžně
297 dostupné rychlosti (BDR). Vzhledem k samotnému procesu zpracování naměřených hodnot
298 (T_{proc}) použitými měřicími nástroji by celková délka trvání jednoho testu neměla překračovat
299 hodnotu T_{testB} :

$$300 \quad T_{\text{testB}} = T_{\text{TCP}} + T_{\text{proc}} \leq 150 \text{ s}. \quad (11)$$

301

302 Standard ITU-T Y. 1564 doporučuje provést základní test o celkové délce 15 minut.
303 Protože je doporučeno v rámci měřicího procesu provádět 3 hlavní, nezávislé, měření, musí
304 jeden testC, resp. zátěžový test, garantovat délku měření kvalitativních datových parametrů:

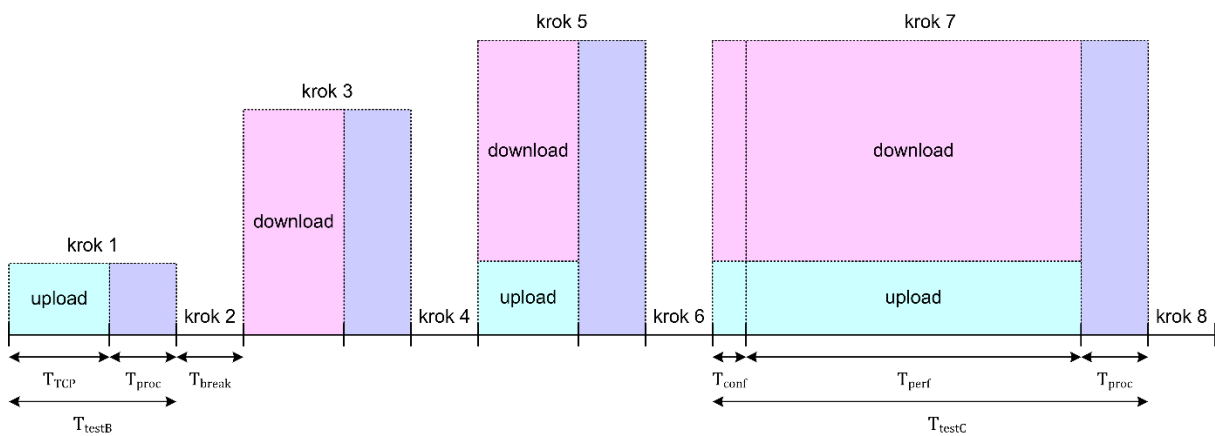
305 $T_{\text{perf}} \geq 300 \text{ s.}$ (12)

306 Je doporučeno, aby testC obsahoval i tzv. konfigurační test služby. Tento test
 307 představuje měření kvalitativních datových parametrů v závislosti na změně vstupní hodnoty
 308 CIR v šesti krocích, konkrétně při 50 % CIR, 75 % CIR, 90 % CIR a 100 % CIR, dále při EIR
 309 a max NBR. Každý krok by měl odpovídat délce testu od 1 do 60 s. Úřad se rozhodl využít
 310 pouze prvních 5 kroků při délce jednoho kroku 5 s ($T_{\text{conf}} = 25 \text{ s}$). Vzhledem k samotnému
 311 procesu zpracování naměřených hodnot (T_{proc}) použitými měřicími nástroji by celková délka
 312 trvání jednoho testu neměla překračovat hodnotu T_{testC} :

313 $T_{\text{testC}} = T_{\text{conf}} + T_{\text{perf}} + T_{\text{proc}} \leq 400 \text{ s.}$ (13)

314 Výsledný proces měření by se měl skládat z následujících kroků (viz obr. 1):

- 315 • krok 1 – jednosměrný test vzestupné propustnosti TCP datového toku (upload) včetně
- 316 hodnoty zpoždění Delay(avg) o celkové délce testu $T_{\text{testB}} \leq 150 \text{ s}$,
- 317 • krok 2 – pauza (uložení předcházejících výsledků testu) o délce $T_{\text{break}} \leq 120 \text{ s}$,
- 318 • krok 3 – jednosměrný test sestupné propustnosti TCP datového toku (download)
- 319 včetně hodnoty zpoždění Delay(avg) o celkové délce testu $T_{\text{testB}} \leq 150 \text{ s}$,
- 320 • krok 4 – pauza (uložení předcházejících výsledků testu) o délce $T_{\text{break}} \leq 120 \text{ s}$,
- 321 • krok 5 – obousměrný test propustnosti TCP datového toku (upload + download) včetně
- 322 hodnoty zpoždění Delay(avg) o celkové délce testu $T_{\text{testB}} \leq 150 \text{ s}$,
- 323 • krok 6 – pauza (uložení předcházejících výsledků testu) o délce $T_{\text{break}} \leq 120 \text{ s}$,
- 324 • krok 7 – obousměrný test kvalitativních datových parametrů dle standardu ITU-T
- 325 Y.1564 o celkové délce testu $T_{\text{testC}} \leq 400 \text{ s}$,
- 326 • krok 8 – pauza do zahájení další sekvence měření odpovídající časovému odstupu
- 327 (uložení předcházejících výsledků testu, příprava na další test) o délce $T_{\text{break}} \leq 120 \text{ s}$.
- 328

329 Obr. 1: Doporučená podoba procesu měření rozšířeného souboru datových parametrů
 330 pevných sítí elektronických komunikací
 331

332 Pokud měřicí nástroj neumožňuje nastavení pořadí sekvence testů v doporučené
 333 podobě, je možné uvedené pořadí změnit, aniž by byla porušena integrita měření. Stejně tak
 334 je možné vypustit obousměrný test propustnosti TCP datového toku (krok 5), nebo sekvenci
 335 pauz mezi jednotlivými testy (kroky 2, 4, 6 a 8). Minimální přípustná podoba procesu měření
 336 rozšířeného souboru datových parametrů se musí skládat z jednosměrného vzestupného testu
 337 (krok 1), z jednosměrného sestupného testu (krok 3) propustnosti TCP datového toku
 338 a z obousměrného testu kvalitativních datových parametrů dle standardu ITU-T Y.1564
 339 (krok 7). Možné kombinace realizace minimální přípustné podoby procesu měření závisí na
 340 použitých měřicích nástrojích.

341 2.2. Vstupní parametry sekvence měření

342 Vstupní parametry sekvence měření musí vycházet z parametrů prezentovaných
 343 poskytovateli služeb elektronických komunikací ve svých nabídkách služby přístupu

344 k internetu s ohledem na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 (dále jen
345 „Nařízením“) a s ním souvisejícím Vyjádřením Českého telekomunikačního úřadu k vybraným
346 otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským pravidlům síťové neutrality (smluvní
347 garantování rychlostí stahování a odesílání dat viz čl. 4(1) písm. d) Nařízením), a také z měřicích
348 procesů specifikovaných v metodickém postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP
349 protokolu, založeném na doporučení IETF RFC 6349, a dle standardu ITU-T Y.1564. Při
350 definování vstupních parametrů byly brány v potaz také vlastnosti přístupových technologií.

351 Úřad uvedl na základě Nařízení čtyři definice rychlostí související s poskytováním
352 služby přístupu k internetu v pevných sítích v rozsahu od bodu předání služby koncovému
353 uživateli (DeP 7) po bod přístupu MSEK peeringovým uzlem NIX.CZ (DeP 1). V případě
354 stahování (download) a odesílání (upload) jsou níže uvedené definice rychlostí platné pro
355 každý směr samostatně:

- 356 • Minimální rychlost ($R_{\min}$) – nejnižší garantovaná rychlost stahování (download)
357 a odesílání (upload), kterou se příslušný poskytovatel služby přístupu k internetu
358 smluvně zavázal koncovému uživateli poskytnout. V případě, že rychlost klesne pod
359 tuto hodnotu, znamená takový stav výpadek služby. To znamená, že rychlost
360 stahování, resp. odesílání dat, by neměla nikdy klesnout pod tuto hodnotu.
- 361 • Maximální rychlost ($R_{\max}$) – nejvyšší možná rychlost stahování (download) a odesílání
362 (upload), kterou příslušný poskytovatel služby přístupu k internetu uvedl ve smlouvě
363 koncovému uživateli pro poskytování dané služby. Maximální rychlost musí být
364 stanovena realisticky a s ohledem na použitou technologii její přenosové možnosti
365 a s ohledem na konkrétní podmínky nasazení, které jsou pro rychlosti stahování
366 a odesílání limitující. Maximální rychlost musí být v dané přípojece či v daném místě
367 připojení reálně dosažitelná.
- 368 • Běžně dostupná rychlost (BDR) – taková rychlost, kterou může koncový uživatel
369 předpokládat a reálně dosahovat při stahování a odesílání dat v době, kdy danou
370 službu používá. Běžně dostupná rychlost je definována jako podíl množství stažených
371 a odeslaných dat a příslušného časového úseku, ve kterém je služba poskytována.
372 Běžně dostupná rychlost může být specifikována různou hodnotou pro čas špičky
373 i mimo špičku, avšak v takovém případě musí být dané rychlosti běžně dosažitelné
374 v daných časových úsecích (ve špičce, mimo špičku). Poskytovatel služby přístupu
375 k internetu musí také jasně uvést časové vymezení úseků ve špičce a mimo špičku,
376 a to jasnými numerickými hodnotami.
- 377 • Inzerovaná rychlost (R_{inzer}) – rychlost stahování a odesílání, kterou poskytovatel
378 služby přístupu k internetu používá ve svých obchodních sděleních, včetně reklamy
379 a marketingu, v souvislosti s propagací, prodejem nebo dodáním dané služby.
380 Inzerovaná rychlost, včetně další komerční komunikace, podléhá rovněž příslušných
381 ustanovením spotřebitelského a soutěžního práva a nesmí být vyšších hodnot než ve
382 smlouvě uvedené hodnoty maximálních rychlostí.

383 2.2.1. Vstupní parametry sekvence měření souboru základních datových parametrů

384 Metodický postup Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu, založený na
385 doporučení IETF RFC 6349, definuje jako vstupní parametry BB, minRTT, TCP RWND a MTU.
386 Většina dostupných měřicích nástrojů umožňuje nastavit vstupní parametry BB a MTU, ostatní
387 parametry jsou schopny tyto měřicí nástroje stanovit sami dle kritérií uvedených v doporučení
388 IETF RFC 6349. Někteří výrobci měřicích nástrojů chybně uvádějí v souvislosti s parametrem
389 BB označení CIR. Toto označení je zavádějící, protože to inklinuje k chybnému nastavení
390 hodnoty BB odpovídající hodnotou spojové vrstvě modelu ISO/OSI („committed information
391 rate“), ale ve skutečnosti se jedná o vrstvu fyzickou. Je tedy doporučeno dotazovat se výrobce
392 měřicího nástroje, na které vrstvě modelu ISO/OSI se zadává vstupní parametr BB.

393 V případě měření základních datových parametrů bude vstupní parametr BB roven
394 definované hodnotě maximální rychlosti stahování (download) a odesílání (upload):

395
$$BB_{up/down}(L1) = CIR_{up/down}(L1) = R_{maxup/down}(L1); [b/s; b/s]. \quad (14)$$

396 Hodnotu MTU měřené přenosové trasy NUT, pokud není známa (např. pro rámec IEEE
397 802.3 + IEEE 802.2 s rozšířením SNAP je MTU = 1492 B nebo Ethernet II je MTU = 1500 B),
398 je doporučeno identifikovat pomocí dostupných testovacích nástrojů, např. programem pro
399 zachytávání paketů Wireshark, nebo případně nástrojem pracujícím na základě doporučení
400 IETF RFC 4821 „Packetization Layer Path MTU Discovery“.

401 2.2.2. Vstupní parametry sekvence měření kvalitativních datových parametrů

402 Při měření kvalitativních datových parametrů v podobě doplňkových parametrů
403 k parametrům základním v rámci rozšířeného souboru datových parametrů je nutné vycházet
404 ze standardu ITU-T Y.1564, který definuje mimo jiné jako vstupní parametry CIR, EIR a velikost
405 ethernetového rámce FS (od 64 B do 1526 B). Jak už plyne z označení CIR, EIR, jedná se
406 o parametry odpovídající spojové vrstvě modelu ISO/OSI. Někteří výrobci měřicích nástrojů
407 chybně označují v souvislosti s parametrem CIR a EIR hodnoty odpovídající fyzické vrstvě
408 modelu ISO/OSI. Je tedy doporučeno dotazovat se výrobce měřicího nástroje, na které vrstvě
409 modelu ISO/OSI se zadávají vstupní parametr CIR a EIR.

410 V případě měření kvalitativních datových parametrů by měl být vstupní parametr CIR
411 roven definované hodnotě běžně dostupné rychlosti BDR stahování (download) a odesílání
412 (upload):

413
$$CIR_{up/down}(L1) = BDR_{up/down}(L1); [b/s; b/s], \quad (15)$$

414 a to z důvodů eliminace prioritizace a také možnosti zkrácení kvalitativních parametrů dané
415 NUT zvláště v případě, kdy by se hodnota $SDR_{avg}(L1)$ měřicího procesu blížila hodnotě R_{max}
416 (L 1). Nicméně pro účely konfiguračního testu je vhodné nastavit parametr EIR v podobě:

417
$$EIR_{up/down}(L1) = R_{maxup/down}(L1); [b/s; b/s], \quad (16)$$

418 a to z důvodů ověření schopnosti dané NUT poskytovat definované hodnoty maximální
419 rychlosti stahování (download) a vkládání (upload). Výsledkem je informační rychlost IR
420 odpovídající spojové vrstvě modelu ISO/OSI pro oba směry a definované kvalitativní datové
421 parametry. Při stanovení hodnoty velikosti rámce FS je vhodné vycházet z určené hodnoty
422 MTU použité při měření základních datových parametrů, respektive:

423
$$FS = MTU + MAC DST + MAC SRC + 802.1Q(802.1ad) + Ethertyp + FCS; [B; B], \quad (17)$$

424 pokud bude pro danou NUT stanovena hodnota MTU = 1500 B, potom pro případ MAC SRC =
425 6 B, MAC DST = 6 B, 802.1Q(802.1ad) = 0 B, Ethertyp = 2 B a FCS = 4 B bude FS = 1518 B.

426 2.3. Vyhodnocení měření

427 S ohledem na skutečnost, že se vyhodnocení měření dle daného měřeného souboru
428 datových parametrů pevných sítí elektronických komunikací mohou výrazně lišit i s ohledem
429 na výkon kompetencí Úřadu, budou detailní informace k jednotlivým případům (scénářům)
430 uvedeny v příslušných přílohách tohoto dokumentu.

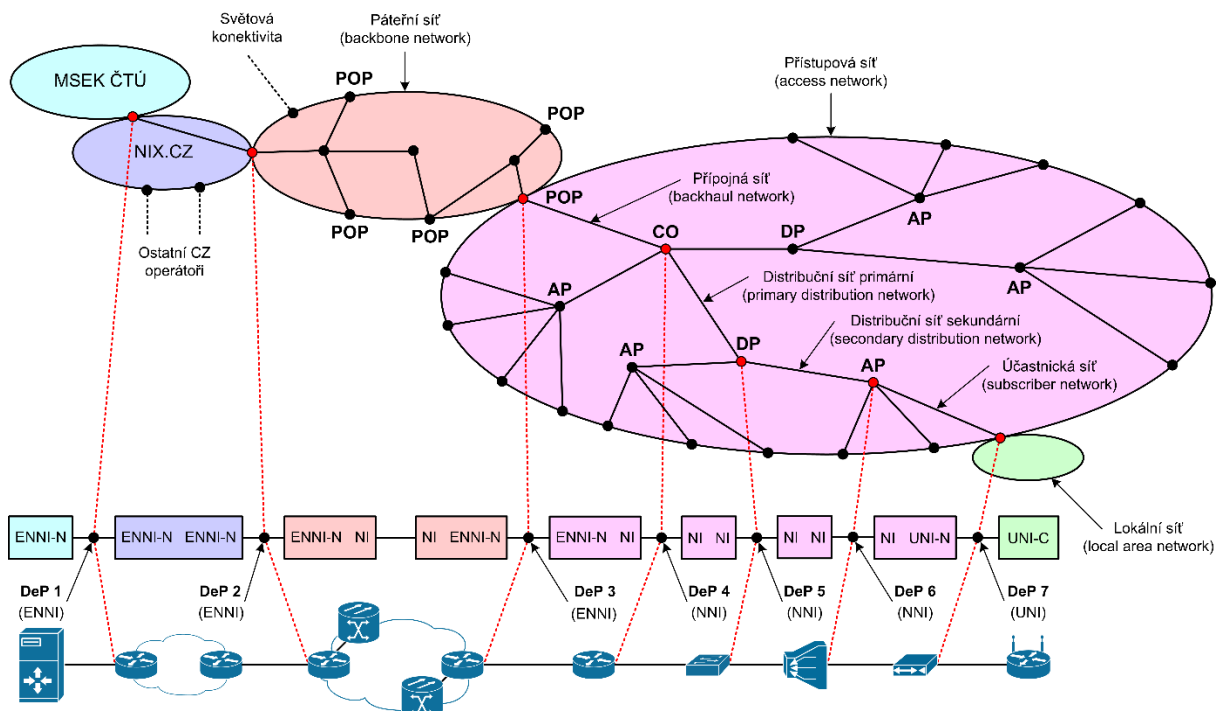
431 3. Demarkační body měření

432 Demarkační body měření představují takové body v síti, mezi kterými bude probíhat
433 měření souborů datových parametrů pevné sítě elektronických komunikací. Demarkační bod
434 si lze obecně představit v podobě rozhraní síťového uzlu (konkrétního portu aktivního prvku).
435 Úřad bude provádět měření dle metodického postupu přímo v konkrétním demarkačním bodě,
436 nebo případně v místě blízkém v rozsahu nepřekračujícím vzdálenost příslušného sousedního
437 demarkačního bodu dle smluvních podmínek. Úřad definuje následující demarkační body,
438 přičemž je vždy předpokládáno provádění měření na ethernetovém rozhraní (zvláště při
439 provádění měření pro výkon kompetencí Úřadu):

- 440
- 441
- 442
- 443
- 444
- 445
- 446
- 447
- 448
- 449
- 450
- 451
- 452
- 453
- První demarkační bod je definován v podobě přístupu MSEK (měřicího serveru) do sítě internet peeringovým uzlem NIX.CZ, viz. DeP 1 na obr. 2. Prvním demarkačním bodem lze definovat i jiné místo v síti, avšak pouze v těch případech, kdy nelze danou situaci řešit pomocí demarkačního bodu DeP 1. Typickou situací může být např. měření vyhrazené linky.
  - Druhý demarkační bod si lze představit v podobě rozhraní síťového uzlu (konkrétního portu aktivního prvku) případně v místě blízkém v rozsahu nepřekračujícím vzdálenost příslušného sousedního demarkačního bodu dle smluvních podmínek, kde bude probíhat měření dle metodického postupu prostřednictvím měřicího zařízení (terminálu). V rámci tohoto dokumentu jsou definovány pozice demarkačních bodů DeP 2 až DeP 7, viz obr. 2, dle obecné struktury přístupové sítě a jejího přístupu do sítě internet, respektive do MSEK (DeP 1). Je zřejmé, že v rámci reálné struktury přístupové sítě konkrétního poskytovatele služby přístupu k síti internet může docházet ke sloučení některých demarkačních bodů, případně k jejich vynechání.

454 Takto definované demarkační body, viz obr. 2, je možné uplatnit i v případě potřeby
 455 provádět monitorování datového provozu s využitím protokolu SNMP, který mimo jiné
 456 umožňuje průběžný sběr datového provozu (upload a download) na příslušném rozhraní
 457 aktivních prvků souvisejících s daným demarkačním bodem. Monitorované hodnoty datového
 458 provozu odpovídají ve většině případů spojové vrstvě modelu ISO/OSI (L 2), tj. IR.

459 V případě, kdy není dostupné ethernetové rozhraní, je nutné využít certifikovaný
 460 převodník provozovatele sítě pro realizaci měření. Pokud není takový převodník dostupný,
 461 použije se převodník, který je dodáván zákazníkovi při aktivaci služby, avšak pokud si to
 462 situace vyžaduje, je možné využít i jiný převodník, který je pro tuto službu a technologii vhodný.
 463 Po zapojení a zapnutí takového převodníku je nutné vyčkat potřebný čas pro dosažení
 464 synchronizace a ustáleného stavu v síti (např. 5 minut), v ideálním případě postupovat na
 465 základě konzultace s provozovatelem sítě.

466

467 Obr. 2: Definované pozice demarkačních bodů v rámci obecného schéma struktury

468 přístupové sítě a jejího připojení do sítě internet

469 4. Bezpečnostní úvahy

470 Jelikož při měření rozšířeného souboru datových parametrů se využívá UDP protokolu
471 na transportní vrstvě modelu ISO/OSI, může být chování měřicího procesu vnímáno sítovými
472 operátory (poskytovateli) jako pokus o DoS či DDoS útok. Proto měření rozšířeného souboru
473 datových parametrů může vyžadovat koordinaci s poskytovatelem internetového připojení.

474 4.1. Problematika měření v sítích s IPv6 a NAT

475 Vzhledem k možnosti zapouzdření TCP a UDP protokolů do IPv6 paketu může
476 v dnešní době v síti elektronických komunikací s nativní podporou IPv6 docházet k značnému
477 rozdílu v měření propustnosti TCP datového toku mezi IPv6 a IPv4. Je tedy vhodné ověřit, zda
478 je dostupná IPv6 konektivita a v případě, že ano, provést měření i v situaci, kdy TCP a UDP
479 spojení bude zapouzdřeno do IPv6 paketů.

480 4.2. Problematika měření v prostředí neveřejných IP adres a stavových firewallů

481 V případě, že je z nějakého důvodu zamezena možnost inicializace síťového spojení
482 sestupným směrem server („remote“) → klient („local“), je nutné použít takový měřicí nástroj,
483 který umožňuje reverzní inicializaci síťového spojení při měření sestupného směru. Tato
484 situace může nastat např. v sítích elektronických komunikací s NAT nebo s nastaveným
485 stavovým firewallem, který např. blokuje TCP segment s příznakem SYN (navázání spojení)
486 z vnější strany.

487 4.3. Postup při chybových stavech

488 V případě, že při měření dojde k problému (např. s navázáním datového spojení) či
489 zjevně chybovému stavu, je nutné postupovat přiměřeně. Obsluha měřicího terminálu by se
490 měla pokusit určit příčinu daného problému, pokud je to možné, ji odstranit a popř. provést
491 následně opakované měření.

- 493 AP (access point) – označuje soustředovací bod na straně přístupové sítě.
- 494 BB (bottleneck bandwidth) – nejnižší hodnota kapacity měřené přenosové trasy odpovídající
495 první vrstvě modelu ISO/OSI
- 496 BDR – běžně dostupná rychlost, kterou může koncový uživatel předpokládat a reálně
497 dosahovat při stahování a odeslání dat v době, kdy danou službu používá
- 498 CIR (committed information rate) – garantovaná minimální informační rychlost odpovídající
499 druhé vrstvě modelu ISO/OSI
- 500 CO (central office) – centrální místo poskytovatele, prostřednictvím kterého je poskytován
501 přístup k síti internet (přístup do páteřní sítě)
- 502 Delay – je uplynulá doba mezi odesláním prvního bitu segmentu TCP a příjmem posledního
503 bitu odpovídajícího potvrzení segmentu TCP
- 504 $Delay_i$ – i -tá hodnota Delay, která je zaznamenána v rámci kontinuálního měření s periodou
505 1 s během testu propustnosti TCP datového toku
- 506 Delay(avg) – průměrná hodnota Delay během testu propustnosti TCP datového toku
- 507 DeP x (demarcation point x) – označuje konkrétní demarkační bod jako předávací rozhraní
508 mezi dvěma odlišnými síťovými entitami (páteřní síť, přístupová síť, lokální síť atd.)
- 509 DP (distribution point) – distribuční bod (uzel) distribuční sítě náležící do množiny přístupové
510 sítě
- 511 EIR (excess information rate) – negarantovaná informační rychlost odpovídající druhé vrstvě
512 modelu ISO/OSI a pokrývající pásmo od horní hranice CIR k maximální hodnotě NBR
- 513 ENNI (external network to network interface) – rozhraní mezi dvěma poskytovateli služby
514 připojení k síti internet
- 515 ENNI-N (external network to network interface-network side) – port na aktivním síťovém prvku
516 fyzicky připojeným k rozhraní mezi dvěma poskytovateli služby připojení k síti internet
- 517 FS (frame size) – velikost ethernetového rámce
- 518 FD (frame delay) – zpoždění rámců představující časového zpoždění NUT mezi odesláním
519 a příjmem ethernetového rámce
- 520 FD (RTT) – odpovídá uplynulé době mezi odesláním prvního bitu rámce od koncového
521 uživatele směrem k poskytovateli služby přístupu k síti internet a příjmem posledního bitu
522 zpětně odeslaného rámce od poskytovatele služby směrem ke koncovému uživateli
- 523 FLR (frame loss ratio) – ztrátovost paketů jako poměr všech nedoručených (ztracených)
524 ethernetových rámců k celkovému počtu všech odeslaných ethernetových rámců
- 525 FWA (fixed wireless access) – bezdrátová síť elektronických komunikací v pevném místě
- 526 IFDV (inter-frame delay variation) – rozptyl zpoždění rámců, často také kolísání zpoždění,
527 variace zpoždění nebo jitter, představuje rozdíl mezi referenčním časem doručení
528 ethernetového rámce (c_k) a jeho skutečným časem doručení (d_k)
- 529 IR – hodnota informační rychlosti odpovídající spojové vrstvě modelu ISO/OSI
- 530 L x (layer x) – konkrétní vrstva modelu ISO/OSI
- 531 minDelay – označuje nejmenší naměřenou hodnotu Delay během navázaného spojení při
532 úvodním testovacím intervalu
- 533 MS – měřicí server

- 534 MSEK – Měřicí systém elektronických komunikací, významný informační systém Úřadu
535 MT – měřicí terminál
- 536 MTU (maximum transmission unit) – označení pro maximální velikost IP datagramu (TCP
537 segment), který je možné vyslat daným síťovým rozhraním
- 538 NBR (net bit rate) – označuje datovou přenosovou rychlost odpovídající fyzické vrstvě modelu
539 ISO/OSI (L 1) daného rozhraní s předpokladem využití ethernetového rámce
- 540 NNI (network to network interface) – rozhraní mezi aktivními síťovými prvky poskytovatele
541 služby připojení k síti internet
- 542 NI (network interface) – port na aktivním síťovém prvku
- 543 NUT (network under test) – označuje testovanou přenosovou trasu
- 544 POP (point of presence) – demarkační bod mezi dvěma odlišnými typy datových sítí (páteřní
545 a přístupové síť). POP je především infrastruktura, která umožňuje vzdáleným uživatelům
546 připojit se k síti internet.
- 547 R_{inzer} – inzerovaná rychlost, tj. rychlost stahování a odesílání, kterou poskytovatel služby
548 přístupu k internetu používá ve svých obchodních sděleních, včetně reklamy a marketingu,
549 v souvislosti s propagací, prodejem nebo dodáním dané služby
- 550 R_{max} – maximální rychlost, tj. nejvyšší možná rychlost stahování (download) a odesílání
551 (upload)
- 552 R_{min} – minimální rychlost, tj. nejnižší garantovaná rychlost stahování (download) a odesílání
553 (upload)
- 554 SDR – skutečně dosahovaná rychlost, tj. aktuální rychlost v daném časovém okamžiku
- 555 SDR(avg) – průměrná hodnota skutečně dosahované rychlosti po dobu délky trvání testu t
556 síťový uzel – seskupení jednoho nebo více síťových elementů (síťových prvků)
- 557 SNAP (SubNetwork Access Protocol) – rozšíření LLC rámce IEEE 802.2 tak, aby mohl
558 pracovat s různými variantami ethernetového pole Ethertyp (např. s typem rámce Ethernet II)
- 559 t – délka trvání testu obecně (např. v případě testu testB odpovídá hodnotě T_{testB})
- 560 TCP aTR – aktuální hodnota propustnosti TCP datového toku odpovídající transportní vrstvě
561 modelu ISO/OSI
- 562 TCP RWND (TCP receive window) – označuje velikost TCP okna na přijímací straně
- 563 UNI (user network interface) – rozhraní mezi poskytovatelem služby připojení k síti internet
564 a koncovým účastníkem
- 565 UNI-C (user network interface-customer side) - port na aktivním síťovém prvku na straně
566 koncového účastníka připojení fyzicky připojený k rozhraní mezi poskytovatelem služby
567 připojení k síti internet a koncovým účastníkem
- 568 UNI-N (user network interface-network side) - port na aktivním síťovém prvku na straně
569 poskytovatele služby připojení k síti internet fyzicky připojený k rozhraní mezi poskytovatelem
570 a koncovým účastníkem
- 571
572

574 1. Měření pevné sítě elektronických komunikací pro účely kontroly datových 575 parametrů náležících do souboru základních datových parametrů

576 Příloha 1 verze 2.0 je určena pro měření datových parametrů v běžném síťovém
577 provozu náležících do souboru základních datových parametrů. Měření podle přílohy 1 je
578 určeno pro výkon kompetencí Úřadu ve smyslu kontroly datových parametrů služby přístupu
579 k síti internet.

580 1.1. Popis měřicího scénáře

581 Měřicí scénář odpovídá měřicímu procesu specifikovaném v metodickém postupu
582 Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu. Specifikovaný měřicí scénář je Úřadem
583 stanoven pro měření datových parametrů pevných sítí elektronických komunikací náležících
584 do souboru základních datových parametrů pro účel jejich kontroly. Měřicí scénář i zvolený
585 soubor základních datových parametrů jsou v souladu s dokumenty Stanovení základních
586 parametrů a měření kvality služby přístupu k internetu a Vyjádření Českého
587 telekomunikačního úřadu k vybraným otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským
588 pravidlům síťové neutrality.

589 1.2. Volba měřicí metody

590 Pro účely měření dle stanoveného měřicího scénáře je zvolena měřicí metoda
591 definovaná v metodickém postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu,
592 založeném na doporučení IETF RFC 6349. Úřad uvedl na základě Nařízení čtyři definice
593 rychlostí související s poskytováním služby přístupu k internetu v pevných sítích v rozsahu od
594 bodu předání služby koncovému uživateli (DeP 7) po bod přístupu MSEK do peeringového
595 uzlu NIX.CZ (DeP 1). V případě stahování (download) a odesílání (upload) jsou definice
596 rychlostí platné pro každý směr samostatně. Zvolená měřicí metoda bude Úřadem
597 uplatňována v případě kontrolních měření dodržování definovaných rychlostí, a to z hlediska
598 ověření vzniku výpadku služby a tzv. odchylek jako indikátorů skutečnosti, že výkon služby
599 nedosahuje smluvených parametrů. Úřadem zvolená měřicí metoda definuje provádění
600 měření na transportní vrstvě modelu ISO/OSI (L 4) prostřednictvím protokolu TCP.

601 Ve výjimečných případech, např. pro měření datových parametrů vyhrazených linek,
602 např. MPLS, nebo v případě potřeby měřit v demarkačních bodech DeP < 6, lze použít měřicí
603 metodu definovanou standardem ITU-T Y.1564, respektive provádět měření kvalitativních
604 datových parametrů spadajících do souboru rozšířených datových parametrů definovaných
605 v tomto dokumentu. Takto zvolená náhradní metoda definuje provádění měření na spojové
606 vrstvě modelu ISO/OSI (L 2) s využitím protokolu transportní vrstvy UDP (L 4), tj. uplatnění
607 pouze kroku č. 8 definované sekvence měření v rámci tohoto dokumentu. Vstupní parametry
608 sekvence měření se budou odvíjet od smluvních podmínek, přičemž nebude uplatňován
609 vstupní parametr $EIR_{up/down}$. Konfigurační test bude obsahovat pouze první 4 kroky (plně
610 v souladu s minimálním počtem kroků dle ITU-T Y.1564).

611 1.3. Měřicí sekvence

612 Je doporučeno provádět tři hlavní, nezávislé, měření včetně dodržení dostatečné
613 časové diverzity, tzn. minimálně jedno měření v provozní špičce a minimálně jedno měření
614 mimo provozní špičku. Vzhledem k časové náročnosti procesu měření základního souboru
615 datových parametrů je přípustné provést všechny tři hlavní měření v provozní špičce, tj.
616 v případě měření v běžném síťovém provozu. Jedno měření by nemělo přesáhnout časový
617 rámec 20 minut, ve kterém proběhne sekvence 3 testů kategorie testB dle podkapitoly
618 Sekvence měření metodického postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu
619 (kroky 1 až 6), případně lze vycházet analogicky z podkapitoly Sekvence měření tohoto
620 dokumentu při vynechání kroků 7 a 8.

621 Pokud měřicí nástroj neumožňuje nastavení pořadí sekvence testů v doporučené
622 podobě, je možné uvedené pořadí změnit, aniž by byla porušena integrita měření. Stejně tak
623 je možné vypustit obousměrný test propustnosti TCP datového toku (krok 5), nebo sekvenci
624 pauz mezi jednotlivými testy (kroky 2, 4 a 6). Minimální přípustná podoba procesu měření
625 základního souboru datových parametrů se musí skládat z jednosměrného vzestupného testu
626 (krok 1), z jednosměrného sestupného testu (krok 3) propustnosti TCP datového toku. Možné
627 kombinace realizace minimální přípustné podoby procesu měření závisí na použitých měřicích
628 nástrojích. Nedoporučuje se při měření využívat tzv. „loopback“ testu, a to ani v případě
629 symetrických přenosových tras NUT.

630 1.4. Demarkační body

631 Prvním demarkačním bodem bude v souladu s podkapitolou Demarkační body měření
632 tohoto dokumentu přístup MSEK (měřicího serveru) do sítě internet peeringovým uzlem
633 NIX.CZ, viz. DeP 1 na obr. 2. Druhý demarkační bod si lze představit v podobě rozhraní
634 síťového uzlu (konkrétního portu aktivního prvku) případně v místě blízkém v rozsahu
635 nepřekračujícím vzdálenost příslušného sousedního demarkačního bodu dle smluvních
636 podmínek, kde bude probíhat měření prostřednictvím měřicího zařízení (terminálu). V rámci
637 přílohy 1 tohoto dokumentu je předpokládán jako druhý demarkační bod DeP 7, viz obr. 2, tj.
638 demarkační bod mezi poskytovatelem služby přístupu k síti internet a koncovým účastníkem.
639 Vzhledem k technologiím přístupových sítí a jejich struktuře může být druhým demarkačním
640 bodem v ojedinělých případech i DeP 6, viz. obr. 2 (např. situace, kdy je soustředovací bod
641 AP realizován v podobě směrovače (routeru) nebo síťového prepínače (switche)).

642 1.5. Nastavení měřicího terminálu a zahájení procesu měření

643 Po stanovení měřicí metody, měřicí sekvence a určení demarkačních bodů následuje
644 fyzické zapojení měřicího zařízení dle stanoveného demarkačního bodu (DeP 7). Správné
645 zapojení se následně ověří pomocí měřicího zařízení, kde je nutné následně provést volbu
646 a nastavení parametrů měřicího rozhraní. Dále je nutné provést další případné nastavení
647 parametrů vyšších síťových vrstev, pokud je to nutné, např. MAC SRC, 802.1Q (802.1ad), IP
648 adresu měřicího terminálu, pokud ji neobdrží prostřednictvím DHCP serveru a číslo TCP portu
649 měřicího nástroje na měřicím zařízení i na měřicím serveru, pokud již není přednastaveno.

650 V další fázi je nutné provést nastavení vstupních parametrů měřicího nástroje na straně
651 měřicího zařízení. Vstupní parametry měřicího nástroje, resp. sekvence měření, musí
652 vycházet z parametrů prezentovaných poskytovateli služeb elektronických komunikací ve
653 svých nabídkách služby přístupu k internetu s ohledem na Nařízení Evropského parlamentu
654 a Rady (EU) 2015/2120 (dále jen „Nařízení“) a s ním souvisejícím Vyjádřením Českého
655 telekomunikačního úřadu k vybraným otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským
656 pravidlům síťové neutrality (smluvní garantování rychlostí stahování a odesílání dat viz čl. 4(1)
657 písm. d) Nařízení), a také z měřicích procesů specifikovaných v metodickém postupu Měření
658 datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu, založeném na doporučení IETF RFC 6349.
659 Vstupní parametry je nutné nastavit dle použitého měřicího nástroje v souladu s podkapitolou
660 Vstupní parametry sekvence měření základních datových parametrů tohoto dokumentu, kde
661 je ovšem nutné si dávat pozor, na které vrstvě modelu ISO/OSI a pod jakým označením se do
662 měřicího nástroje zadává vstupní parametr BB. V tomto případě vždy musí platit rovnice (14),
663 resp. $BB_{up/down}(L1) = CIR_{up/down}(L1) = R_{max_{up/down}}(L1)$.

664 Dalším klíčovým parametrem je hodnota MTU. Hodnotu MTU měřené přenosové trasy
665 NUT, pokud není známa, je doporučeno identifikovat pomocí dostupných testovacích nástrojů,
666 např. programem pro zachytávání paketů Wireshark, nebo případně nástrojem pracujícím na
667 základě doporučení IETF RFC 4821 „Packetization Layer Path MTU Discovery“.

668 Na základě nastavení vstupních parametrů měřicího nástroje včetně intervalů měřicí
669 sekvence je možné provést samotný test dle zvolených kroků, nejlépe v doporučeném pořadí,
670 jehož výsledkem jsou naměřené hodnoty souboru základních datových parametrů. Výsledky

671 jednotlivých testů kategorie testB se následně uloží v podobě reportů umožňující další strojové
672 zpracování (HTML, CSV atd.) do výsledné podoby záznamu o měření.

673 1.6. Vyhodnocení výsledku procesu měření

674 Při vyhodnocování výsledků procesu měření kategorie testB dle přílohy 1 tohoto
675 dokumentu bude Úřadem sledováno dodržování definovaných rychlostí, a to z hlediska
676 ověření vzniku výpadku služby a tzv. odchylek jako indikátorů skutečnosti, že výkon služby
677 nedosahuje smluvených parametrů. V případě minimální rychlost ($R_{\min}$) platí, že se jedná
678 o nejnižší garantovanou rychlost stahování (download) a odesílání (upload), kterou se
679 příslušný poskytovatel služby přístupu k internetu smluvně zavázal koncovému uživateli
680 poskytnout. V případě, že rychlost klesne pod tuto hodnotu, znamená takový stav výpadek
681 služby. Pro rychlost stahování, resp. odesílání dat, by mělo tedy platit:

$$682 \text{TCP aTR} \geq R_{\min}; [b/s; b/s], \quad (18)$$

683 v opačném případě došlo k výpadku služby přístupu k síti internet.

684 Úřad ve svém dokumentu Vyjádření Českého telekomunikačního úřadu k vybraným
685 otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským pravidlům síťové neutrality na základě
686 Nařízení zavádí velkou trvajícím a velkou pravidelně se opakující odchylku od běžně dostupné
687 rychlosti (BDR). Obě definované odchylky se odvozují od detekovatelné změny výkonu služby
688 přístupu k internetu. Detekovatelná změna výkonu služby přístupu k internetu (dále jen „DZV“)
689 v pevné síti elektronických komunikací označuje pokles alespoň jedné ze skutečně
690 dosahovaných rychlostí (dále jen „SDR“) stahování či odesílání dat pod 50 % hodnoty uvedené
691 jako BDR. Úroveň poklesu SDR pod BDR může označit jako $p_{\text{SDR}} = 0,5$. Hranici detekovatelné
692 změny výkonu je možné následně stanovit z rovnice:

$$693 \text{DZV} = \text{BDR} \cdot p_{\text{SDR}}; [b/s; b/s, -]. \quad (19)$$

694 Za velkou trvajícím odchylku od BDR stahování a odesílání dat považuje Úřad takovou
695 odchylku, která vytváří souvislou detekovatelnou změnu výkonu služby přístupu k internetu
696 delší než 30 minut. Je možné tedy napsat, že pro velkou trvajícím odchylku od BDR platí:

$$697 T_{\text{DZV}} > 30 \text{ min}, \quad (20)$$

698 kde T_{DZV} označuje délku intervalu překročení hranice DZV odpovídající času zahájení měřicího
699 procesu t_0 . Vzhledem k samotnému procesu měření a jeho jednotlivým krokům bude
700 považovat Úřad za vznik velké trvajícím odchylky případ, kdy pro všechny výsledky testů
701 kategorie testB stahování nebo odesílání bude platit podmínka $\text{TCP aTR} < \text{DZV}$.

702 Za velkou opakující se odchylku od BDR stahování a odesílání dat považuje Úřad
703 takovou odchylku, při které dojde alespoň ke třem detekovatelným změnám výkonu služby
704 přístupu k internetu delším než 1 minuta v časovém úseku 1 hodiny. Pokud tedy označíme čas
705 zahájení testu, při kterém byla překročena hranice DZV, v podobě t_x , kde $x \in \mathbb{N}^+$, a dále
706 použijeme stanovenou délku intervalu samotného testu T_{testB} , je možné tedy napsat, že pro
707 velkou opakující se odchylku od BDR platí:

$$708 \exists t_1, t_2, t_3: T_{\text{DZV}} > 1 \text{ min} \wedge (t_3 - t_1) \leq (60 \text{ min} - T_{\text{testB}}). \quad (21)$$

709 Konstatování, zda během měřicího procesu došlo k vzniku výpadku služby nebo k tzv.
710 odchylek jako indikátorů skutečnosti, že výkon služby přístupu k síti internet nedosahuje
711 smluvených parametrů, bude nedílnou součástí záznamu o měření.

712

713

714

715 **2. Měření pevné sítě elektronických komunikací pro účely kontroly datových**
716 **parametrů náležících do souboru rozšířených datových parametrů**

717 Příloha 2 verze 2.0 je určena pro měření datových parametrů náležících do souboru
718 rozšířených datových parametrů pevných sítí elektronických komunikací spadajících do
719 kategorie NGA. Měření podle přílohy 2 je uplatnitelné pro účel kontroly datových parametrů
720 nově budovaných NGA sítí, stávajících NGA sítí nebo případně k naplnění potřeby Úřadu
721 posouzení stávajících pevných sítí z hlediska dosahovaných kvalitativních datových
722 parametrů.

723 **2.1. Popis měřicího scénáře**

724 Měřicí scénář odpovídá měřicímu procesu specifikovaném v metodickém postupu
725 tohoto dokumentu. Specifikovaný měřicí scénář je Úřadem stanoven pro měření datových
726 parametrů pevných sítí elektronických komunikací náležících do souboru rozšířených
727 datových parametrů pro účel jejich kontroly. Měřicí scénář i zvolený soubor rozšířených
728 datových parametrů jsou v souladu s dokumenty Stanovení základních parametrů a měření
729 kvality služby přístupu k internetu a Vyjádření Českého telekomunikačního úřadu k vybraným
730 otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským pravidlům síťové neutrality.

731 **2.2. Volba měřicí metody**

732 Pro účely měření dle stanoveného měřicího scénáře vychází zvolená měřicí metoda
733 z metodického postupu Měření datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu, založeném na
734 doporučení IETF RFC 6349, doplněna standardem ITU-T Y.1564. Úřad uvedl na základě
735 Nařízení čtyři definice rychlostí související s poskytováním služby přístupu k internetu
736 v pevných sítích v rozsahu od bodu předání služby koncovému uživateli (DeP 7) po bod
737 přístupu MSEK do peeringového uzlu NIX.CZ (DeP 1). V případě stahování (download)
738 a odesílání (upload) jsou definice rychlostí platné pro každý směr samostatně. Zvolená měřicí
739 metoda bude Úřadem uplatňována nejen v případě kontrolních měření dodržování
740 definovaných rychlostí, a to z hlediska ověření vzniku výpadku služby a tzv. odchylek jako
741 indikátorů skutečnosti, že výkon služby nedosahuje smluvených parametrů, ale i z hlediska
742 dosažení kvalitativních datových parametrů, a to ve srovnání s technickou specifikací MEF
743 23.1 kategorie Performance Tier 2 (Regional). Úřadem zvolená měřicí metoda definuje
744 provádění měření na transportní vrstvě modelu ISO/OSI (L 4) prostřednictvím protokolu TCP
745 pro soubor základních datových parametrů a měření na spojové vrstvě modelu ISO/OSI (L 2)
746 prostřednictvím protokolu UDP na transportní vrstvě pro měření doplňujících kvalitativních
747 datových parametrů v rámci souboru rozšířených datových parametrů.

748 **2.3. Měřicí sekvence**

749 Je doporučeno provádět tři hlavní, nezávislé, měření včetně dodržení dostatečné
750 časové diverzity, tzn. minimálně jedno měření v provozní špičce a minimálně jedno měření
751 mimo provozní špičku. Vzhledem k časové náročnosti procesu měření rozšířeného souboru
752 datových parametrů je přípustné provést všechny tři hlavní měření v provozní špičce v případě
753 stávajících pevných sítí elektronických komunikací (zatížené pevné sítě), v případě nově
754 vybudovaných pevných sítí elektronických komunikací (nezatížené pevné sítě) je možné
755 provádět všechny tři hlavní měření i mimo provozní špičku. Jedno měření by nemělo
756 přesáhnout časový rámec 20 minut, ve kterém proběhne sekvence 3 testů kategorie testB
757 a 1 testu kategorie testC, dle podkapitoly Sekvence měření tohoto dokumentu (kroky 1 až 8).

758 Pokud měřicí nástroj neumožňuje nastavení pořadí sekvence testů v doporučené
759 podobě, je možné uvedené pořadí změnit, aniž by byla porušena integrita měření. Stejně tak
760 je možné vypustit obousměrný test propustnosti TCP datového toku (krok 5), nebo sekvenci
761 pauz mezi jednotlivými testy (kroky 2, 4, 6 a 8). Minimální přípustná podoba procesu měření
762 rozšířeného souboru datových parametrů se musí skládat z jednosměrného vzestupného testu
763 (krok 1), z jednosměrného sestupného testu (krok 3) propustnosti TCP datového toku
764 a z obousměrného testu kvalitativních datových parametrů dle standardu ITU-T Y.1564

765 (krok 7). Možné kombinace realizace minimální přípustné podoby procesu měření závisí na
766 použitých měřicích nástrojích. Nedoporučuje se při měření využívat tzv. „loopback“ testu, a to
767 ani v případě symetrických přenosových tras NUT.

768 **2.4. Demarkační body**

769 Prvním demarkačním bodem bude v souladu s podkapitolou Demarkační body měření
770 tohoto dokumentu přístup MSEK (měřicího serveru) do sítě internet peeringovým uzlem
771 NIX.CZ, viz. DeP 1 na obr. 2. Druhý demarkační bod si lze představit v podobě rozhraní
772 síťového uzlu (konkrétního portu aktivního prvku) případně v místě blízkém v rozsahu
773 nepřekračujícím vzdálenost příslušného sousedního demarkačního bodu dle smluvních
774 podmínek, kde bude probíhat měření prostřednictvím měřicího zařízení (terminálu). V rámci
775 přílohy 2 tohoto dokumentu je předpokládán jako druhý demarkační bod DeP 7, viz obr. 2, tj.
776 demarkační bod mezi poskytovatelem služby přístupu k síti internet a koncovým účastníkem.
777 Vzhledem k technologiím přístupových sítí a jejich struktuře může být druhým demarkačním
778 bodem v ojedinělých případech i DeP 6, viz. obr. 2 (např. situace, kdy je soustředovací bod
779 AP realizován v podobě směrovače (routeru) nebo síťového přepínače (switche)).

780 **2.5. Nastavení měřicího terminálu a zahájení procesu měření**

781 Po stanovení měřicí metody, měřicí sekvence a určení demarkačních bodů následuje
782 fyzické zapojení měřicího zařízení dle stanoveného demarkačního bodu. Správné zapojení se
783 následně ověří pomocí měřicího zařízení, kde je nutné následně provést volbu a nastavení
784 parametrů měřicího rozhraní. Dále je nutné provést další případné nastavení parametrů
785 vyšších síťových vrstev, pokud je to nutné, např. MAC SRC, 802.1Q (802.1ad), IP adresu
786 měřicího terminálu, pokud ji neobdrží prostřednictvím DHCP serveru a číslo TCP portu
787 měřicího nástroje na měřicím zařízení i na měřicím serveru, pokud již není přednastaveno.

788 V další fázi je nutné provést nastavení vstupních parametrů měřicího nástroje (měřicího
789 zařízení). Vstupní parametry měřicího nástroje, resp. sekvence měření, musí vycházet
790 z parametrů prezentovaných poskytovateli služeb elektronických komunikací ve svých
791 nabídkách služby přístupu k internetu s ohledem na Nařízení Evropského parlamentu
792 a Rady (EU) 2015/2120 (dále jen „Nařízení“) a s ním související Vyjádření Českého
793 telekomunikačního úřadu k vybraným otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským
794 pravidlům síťové neutrality (smluvní garantování rychlostí stahování a odesílání dat viz čl. 4(1)
795 písm. d) Nařízení), a také z měřicích procesů specifikovaných v metodickém postupu Měření
796 datových parametrů sítí pomocí TCP protokolu, založeném na doporučení IETF RFC 6349.
797 Vstupní parametry je nutné nastavit dle použitého měřicího nástroje v souladu s podkapitolou
798 Vstupní parametry sekvence měření základních datových parametrů tohoto dokumentu, kde
799 je ovšem nutné si dávat pozor, na které vrstvě modelu ISO/OSI a pod jakým označením se do
800 měřicího nástroje zadává vstupní parametr BB. V tomto případě vždy musí platit rovnice (14),
801 resp. $BB_{up/down}(L1) = CIR_{up/down}(L1) = R_{max,up/down}(L1)$.

802 Dalším klíčovým parametrem je hodnota MTU. Hodnotu MTU měřené přenosové trasy
803 NUT, pokud není známa, je doporučeno identifikovat pomocí dostupných testovacích nástrojů,
804 např. programem pro zachytávání paketů Wireshark, nebo případně nástrojem pracujícím na
805 základě doporučení IETF RFC 4821 „Packetization Layer Path MTU Discovery“.

806 Na základě nastavení vstupních parametrů měřicího nástroje včetně intervalů měřicí
807 sekvence je možné provést samotný test dle zvolených kroků, nejlépe v doporučeném pořadí
808 (kroky 1 až 6), jehož výsledkem jsou naměřené hodnoty souboru základních datových
809 parametrů. Výsledky jednotlivých testů (testB) se následně uloží v podobě reportů umožňující
810 další strojové zpracování (HTML, CSV atd.) do výsledné podoby záznamu o měření.

811 V poslední fázi se provede nastavení vstupních parametrů měřicího zařízení v rámci
812 měření kvalitativních datových parametrů v podobě doplňkových parametrů k parametrům
813 základním v rámci rozšířeného souboru datových parametrů. V tomto případě se vychází ze
814 standardu ITU-T Y.1564, který definuje mimo jiné jako vstupní parametry CIR, EIR a velikost
815 ethernetového rámce FS (od 64 B do 1526 B). Jak už plyne z označení CIR, EIR, jedná se

816 o parametry odpovídající spojové vrstvě modelu ISO/OSI. Vstupní parametry je nutné nastavit
817 dle použitého měřicího nástroje v souladu s podkapitolou Vstupní parametry sekvence měření
818 kvalitativních datových parametrů tohoto dokumentu, kde je ovšem nutné si dávat pozor, na
819 které vrstvě modelu ISO/OSI a pod jakým označením se do měřicího nástroje zadává vstupní
820 parametry CIR a EIR. V tomto případě vždy musí platit rovnice (15) a (16), resp.
821 $CIR_{up/down}(L1) = BDR_{up/down}(L1)$ a $EIR_{up/down}(L1) = R_{max_{up/down}}(L1)$. Při stanovení
822 hodnoty velikosti rámce FS je vhodné vycházet z určené hodnoty MTU z předchozí fáze, resp.
823 $FS = MTU + MAC_{DST} + MAC_{SRC} + 802.1Q(802.1ad) + Ethertyp + FCS$.

824 Na základě nastavení vstupních parametrů měřicího nástroje včetně intervalů měřicí
825 sekvence je možné provést samotný test dle zvolených kroků, nejlépe v doporučeném pořadí
826 (kroky 7 až 8), jehož výsledkem jsou naměřené hodnoty doplňkových parametrů k parametrům
827 základním v rámci rozšířeného souboru datových parametrů. Výsledky jednotlivých testů
828 (testC) se následně uloží v podobě reportů umožňující další strojové zpracování (HTML, CSV
829 atd.) do výsledné podoby záznamu o měření.

830 2.6. Vyhodnocení výsledku procesu měření

831 Při vyhodnocování výsledků procesu měření kategorie testB dle přílohy 2 tohoto
832 dokumentu bude Úřadem sledováno dodržování definovaných rychlostí, a to z hlediska
833 ověření vzniku výpadku služby a tzv. odchylek jako indikátorů skutečnosti, že výkon služby
834 nedosahuje smluvených parametrů. V případě minimální rychlosti (R_{min}) platí, že se jedná
835 o nejnižší garantovanou rychlost stahování (download) a odesílání (upload), kterou se
836 příslušný poskytovatel služby přístupu k internetu smluvně zavázal koncovému uživateli
837 poskytnout. V případě, že rychlost klesne pod tuto hodnotu, znamená takový stav výpadek
838 služby. Pro rychlost stahování, resp. odesílání dat, by mělo tedy platit:

$$839 TCP\ aTR \geq R_{min}; [b/s; b/s], \quad (18)$$

840 v opačném případě došlo k výpadku služby přístupu k síti internet.

841 Úřad ve svém dokumentu Vyjádření Českého telekomunikačního úřadu k vybraným
842 otázkám přístupu k otevřenému internetu a evropským pravidlům síťové neutrality na základě
843 Nařízení zavádí velkou trvajíc a velkou pravidelně se opakující odchylku od běžně dostupné
844 rychlosti (BDR). Obě definované odchylky se odvozují od detekovatelné změny výkonu služby
845 přístupu k internetu. Detekovatelná změna výkonu služby přístupu k internetu (dále jen „DZV“)
846 v pevné síti elektronických komunikací označuje pokles alespoň jedné ze skutečně
847 dosahovaných rychlostí (dále jen „SDR“) stahování či odesílání dat pod 50 % hodnoty uvedené
848 jako BDR. Úroveň poklesu SDR pod BDR může označit jako $p_{SDR} = 0,5$. Hranici detekovatelné
849 změny výkonu je možné následně stanovit z rovnice:

$$850 DZV = BDR \cdot p_{SDR}; [b/s; b/s, -]. \quad (19)$$

851 Za velkou trvajíc odchylku od BDR stahování a odesílání dat považuje Úřad takovou
852 odchylku, která vytváří souvislou detekovatelnou změnu výkonu služby přístupu k internetu
853 delší než 30 minut. Je možné tedy napsat, že pro velkou trvajíc odchylku od BDR platí:

$$854 T_{DZV} > 30 \text{ min}, \quad (20)$$

855 kde T_{DZV} označuje délku intervalu překročení hranice DZV odpovídající času zahájení měřicího
856 procesu t_0 . Vzhledem k samotnému procesu měření a jeho jednotlivým krokům bude
857 považovat Úřad za vznik velké trvajíc odchylky případ, kdy pro všechny výsledky testů (testB)
858 stahování nebo odesílání bude platit podmínka $TCP\ aTR < DZV$.

859 Za velkou opakující se odchylku od BDR stahování a odesílání dat považuje Úřad
860 takovou odchylku, při které dojde alespoň ke třem detekovatelným změnám výkonu služby
861 přístupu k internetu delším než 1 minuta v časovém úseku 1 hodiny. Pokud tedy označíme čas
862 zahájení testu, při kterém byla překročena hranice DZV, v podobě t_x , kde $x \in \mathbb{N}^+$, a dále
863 použijeme stanovenou délku intervalu samotného testu T_{testB} , je možné tedy napsat, že pro
864 velkou opakující se odchylku od BDR platí:

865
$$\exists t_1, t_2, t_3: T_{DZV} > 1 \text{ min} \wedge (t_3 - t_1) \leq (60 \text{ min} - T_{\text{testB}}). \quad (21)$$

866 Konstatování, zda během měřicího procesu došlo k vzniku výpadku služby nebo k tzv.
867 odchylek jako indikátorů skutečnosti, že výkon služby přístupu k síti internet nedosahuje
868 smluvených parametrů, bude nedílnou součástí záznamu o měření.

869 Při vyhodnocování výsledků procesu měření kategorie testC dle přílohy 2 tohoto
870 dokumentu je nutné také posoudit naměřené kvalitativní datové parametry náležící do souboru
871 rozšířených datových parametrů pevných sítí elektronických komunikací. Měření podle
872 přílohy 2 je uplatnitelné pro účel kontroly datových parametrů nově budovaných NGA sítí,
873 stávajících NGA sítí nebo případně k naplnění potřeby Úřadu posouzení stávajících pevných
874 sítí z hlediska dosahovaných kvalitativních datových parametrů. Z důvodů umístění měřicího
875 serveru jako součásti MSEK s přístupem do sítě internet prostřednictvím peeringového uzlu
876 NIX.CZ, viz DeP 1 na obr. 2, a z důvodů samotné rozlohy České republiky, se Úřad rozhodl
877 doporučit použití pro vyhodnocování výsledků procesu měření kvalitativních datových
878 parametrů hodnoty uvedené v technické specifikaci MEF 23.1, Performance Tier 2 (Regional)
879 odpovídající vzdálenostem < 1200 km, přičemž hodnoty konkrétních CoS v podobě
880 použitelných kvalitativních úrovní jsou uvedeny v tabulkách tab. 1, tab. 2 a tab. 3.

881 Tab. 1: Kategorie Performance Tier 2 (Regional) úrovně CoS High dle MEF 23.1

Kvalitativní datový parametr	Požadovaná hodnota
FD – zpoždění rámců ¹	≤ 25 ms
IFDV – rozptyl zpoždění rámců	≤ 8 ms
FLR – ztrátovost rámců	≤ 0,01 %

882

883 Tab. 2: Kategorie Performance Tier 2 (Regional) úrovně CoS Medium dle MEF 23.1

Kvalitativní datový parametr	Požadovaná hodnota
FD – zpoždění rámců	≤ 75 ms
IFDV – rozptyl zpoždění rámců	≤ 40 ms
FLR – ztrátovost rámců	≤ 0,01 %

884

885 Tab. 3: Kategorie Performance Tier 2 (Regional) úrovně CoS Low dle MEF 23.1

Kvalitativní datový parametr	Požadovaná hodnota
FD – zpoždění rámců	≤ 125 ms
IFDV – rozptyl zpoždění rámců	N/S
FLR – ztrátovost rámců	≤ 0,1 %

886

887 Úřad doporučuje použít pro účel kontroly datových parametrů nově budovaných NGA
888 sítí úrovně CoS High, viz. tab. 1, v případě stávajících NGA sítí doporučuje použít úrovně CoS
889 Medium, viz. tab. 2. Tab. 3 bude Úřad používat pro svoje interní účely. Konstatování, zda
890 během měřicího procesu byla splněna stanovená kritéria kategorie Performance Tier 2
891 (Regional) vybraných úrovní CoS dle MEF 23.1, bude nedílnou součástí záznamu o měření.

---

¹ Zpoždění rámců FD je v rámci technické specifikace MEF 23.1 definováno jako výsledná hodnota typu měření „end-to-end“. V případě měřicího procesu úřadu dle přílohy 2 bude sledována jeho dvojnásobná hodnota, resp. FD (RTT).